

Kur'ân; insanın yaratılış gayesini mârifet ufku, muhabbet ruhu, aşk u şevk buudu ve ruhanî hazlar televvünleriyle “iman-ı billah” olarak tespit eder. İnsan, yerinde kendi özünden varlığın derinliklerine yollar vurmak ve yerinde varlıktan değişik kesitler alıp özünde değerlendirerek iman ve düşünce dünyasını inşa etmekle sorumlu tutulmuştur. Bu, aynı zamanda onun ruhunda meknâ bulunan insanlık gerçeğinin ortaya çıkması demektir. Evet, insan, ancak imanın aydınlığında, özünü, özündeki derinlikleri, varlığın hedef ve gayelerini sezip, kâinat ve hâdiselerin içyüzüne, eşyanın perde arkasına muttali olabilir.. muttali olup varlığı kendi buudlarıyla kavrayabilir.

İnançsızlık tıkalı ve boğucu bir sistemdir. İnançsızın nazarında varlık bir kaosla başlamış, rastlantıların ürperten belirsizlikleri içinde gelişmiş ve süratle de dehşet veren bir sona doğru kaymaktadır. Bu sallana sallana, yuvarlana yuvarlana gidiş içinde ne ruha inşirah veren Rahmanî bir nefha ne de bizi insanî emellerimizle kucaklayacak emniyet esintili küçük bir yer, hatta ayağımızı basacak kadar bir zemin vardır.

Menşeyini, hareket çizgisini, nereye ve neye yönlendirildiğini, vazife ve sorumluluklarını sezebilen iman insanı ise, her şeyi apaydın görür.. ayağını basacağı yere endişesiz basar.. tevcih edildiği hedefe korkusuzca ve güvenle yürür.. yürürken de varlığı ve varlığın perde arkasını elli bin defa kurcalar, elli bin defa eşya ve hâdiseleri imbikten geçirir; her kapıyı zorlar, her nesneyle münasebet yollarını araştırır.. bildiklerinin, bulduklarının yetmediği yerlerde, o güne kadar kendisinin veya başkalarının gerçekleştirdiği tespitlerin çehresinde görüp duyduğu hakikatlerle yetinir ve yoluna devam eder.

Bu ölçüler içinde bir iman seyyahı, çok önemli bir güç kaynağı keşfetmiş sayılır. Evet, “Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh” ile remzedilen, ötelere ait bu cephane ve hazine öylesine önemli bir kuvvet kaynağıdır ki, bu kuvvet kaynağı ve bu ışığı elde eden insanın artık başka güç kaynağına ihtiyaç hissetmesi söz konusu değildir. O, hep O’nu görür, O’nu bilir, O’nun maiyyetine koşar, hayatını O’na yönelik yaşar; mârifet ve itimadının derinliği ölçüsünde bütün dünyevî güçlere meydan okuyabilir ve her şeyin üstesinden gelebileceği ümidiyle en olumsuz durumlarda bile şevkle yaşar; kat’iyen bedbinlik ve karamsarlığa da düşmez.